Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

VNS 2/2021 vp

VNS 2/2021 vp Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021–2032

Suomen Yrittäjät pitää hyvänä, että valtakunnallinen 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu. Suunnitelmassa olevat kolme keskeistä tavoitetta (saatavuus, kestävyys ja tehokkuus) ovat pääpiirteittäin hyvät. Näiden lisäksi suunnitelman toteutuksen keskiössä tulee olla kuljetuksien tehokkuus ja toimintavarmuus.

Syrjäinen sijainti keskeisistä vientimarkkinoista, pitkät välimatkat ja vaikeat talviolosuhteet tekevät yritysten logistiikasta ja alueiden tavoitettavuudesta hankalan. Tavaroiden kuljetusmatkat ovat Suomessa Euroopan pisimpiä, joten liikenteen palvelut ovat niin yrityksille kuin kansantaloudelle tärkeitä. Suunnitelman toteutuksessa päähuomio on kiinnitettävä alueiden saatavuuteen, liikenteen sujuvuuteen ja infrastruktuurin tasoon yritysten toimintaedellytyksiä silmällä pitäen.

Suunnitelmassa lisärahoitusta priorisoidaan olemassa olevan liikenneverkon kunnossapitoon. Liikenneverkkojen keskeiset ongelmat liittyvät nykyisen tieverkoston ja rautateiden ylläpidon riittämättömään rahoitukseen ja korjausvelan hallintaan, joten pidämme rahoituksen priorisointia oikeansuuntaisena.

- Etenkin tieverkoston kunto vaikeuttaa yritysten toimintaedellytyksiä. Jopa 30 prosenttia yrityksistä kokee, että tiestön kunto haittaa yrityksen toimintaa. Rahoituksen suuntaaminen riittävissä määrin tiestöön ja maanteiden talvihoitoon tulee varmistaa.

Suunnitelman linjaus, jossa perusväylänpidon rahoitusta kohdennetaan kysynnän mukaan priorisoiden elinkeinoelämän ja työssäkäynnin tarpeet, on hyvä. On ymmärrettävää, että samalla osalla vähäliikenteisistä liikenneverkoista korjausvelka voi kasvaa, mikäli elinkeinoelämän ja työssäkäynnin tarpeet täyttyvät muuten. On kuitenkin huolehdittava, että myös pienten yritysten toimintaedellytykset tulee huomioitua vähäliikenteisillä osuuksilla.

Väyläverkon ylläpidon lisärahoituksen ja korjausvelan vähentämisen myötä kehittämisinvestointien rahoitus pysyy suunnitelman mukaan aikaisempien vuosien tasolla. Maantieverkon kehittämisessä rahoitusta aiotaan kohdistaa elinkeinoelämän toimintaedellytysten, työmatkaliikenteen tarpeiden ja liikenneturvallisuuden parantamiseen. Lähtökohta on hyvä.

Suunnitelmassa todetaan, että liikenneverkkojen kehittämisen investointitarpeet ovat liikenneverkon strategisen tilannekuvan mukaan suuremmat kuin käytettävissä oleva rahoitus. Tulevia kehittämisinvestointeja tulee priorisoida laajojen taloudellisten analyysien avulla (hyöty –kustannussuhde). Jos hankkeen hyöty-kustannussuhde on suuri ja investointi ei mahdu kehittämisinvestointien kokonaismäärärahatason sisälle, tulee määrärahan tason nostamista harkita.

Jotta kuljetusten tehokkuutta ja saatavuutta pystytään jatkossa kehittämään, on tärkeää, että myös muita mahdollisia rahoitusratkaisuja haetaan aktiivisesti. Suunnitelmaluonnoksessa on hyvin tuotu esiin yhteisrahoitusmalli ja EU:n rahoitusinstrumentit. Näiden edistämisessä tulee olla aktiivinen, jotta suunniteltuja kehittämisinvestointeja pystytään tulevaisuudessa toteuttamaan.

Lentoliikenteellä on keskeinen merkitys matkailualalle ja kansainvälisille yrityksille. Lentoja ja lentokenttien palvelukapasiteettia on oltava riittävästi. Myös rataverkolla on iso rooli henkilö- ja tavaraliikenteessä sekä yritysten logistiikkaketjun osana. Kattava satamaverkosto ja meriliikenne ovat viennin kannalta välttämätön osa järjestelmää.

- Pitkämatkaisen joukkoliikenteen osalta tulee varmistaa alueiden saavutettavuus ja Suomen kansainväliset yhteydet. Lisäksi viennin kannalta keskeisten reittien toimivuus tulee taata.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Sampo Seppänen
ekonomisti